

umjetnicima i njihovim interpretacijama. Zato treba odmah naglasiti da je koncert naišao na veoma dobar prijem kod slušateljstva.

Bilo je to po drugi put da se Hvalimira Bledšnajder predstavila rimskoj publici. Program ovog koncerta obuhvatio je veći pregled orguljaškog stvaralaštva. Bili su zastupani talijanski, francuski, njemački i naš domaći kompozitor i moglo bi se reći da je na taj način u jednoj večeri obuhvaćen čitav niz stvaralaca iz raznih područja, razdoblja i sredina, što je umjetnici dalo mogućnost da pokaže orguljaško stvaralaštvo i svoj osobni rad na interpretaciji te glazbe.

Koncert je započeo Toccatom br. 6 Michelange-la Rossija. Svojom temeljnom elegancijom uvela je slušatelje u elementarne dijelove orguljaške glazbe. Zatim je slijedio Koncert u h-molu Johanna Gottfrieda Waltera — briljantnog karaktera i ritmički precizno određen. J. S. Bach kao otac i stvaralac fuge bio je dostojno zastupljen i to Koralom br. 10 iz Kantate 147, te poznatom Dorskom toccatom i fugom koja je oduševila slušatelje. Naš hrvatski glazbeni život bio je prezentiran Lučićevom Fantazijom u c-molu kojom je mlada umjetnica specifičnom registracijom izazvala neobično živo zanimanje kod talijanske publike. Iza briljantne Toccate u G-duru od Duboisa slijedio je Pastorale od Francka i na kraj koncerta njegov koral u a-molu.

Vrlo brojno slušateljstvo s oduševljenjem i burnim pljeskom pratilo je izvođenje mlade umjetnice koja se dostojno predstavila rimskoj publici. Pripada mlađoj generaciji hrvatskih orguljaša, što daje svakako nade za budućnost. Orguljaška glazba našeg vremena doživljava obnovu i nalazi ponovno vrijednost — posebno kod mladog slušateljstva, što je pokazao i ovaj koncert: u punoj crkvi slušatelji su bili većinom mladi.

Hvalimira Bledšnajder pokazala je svoju tehničku dotjeranost i zrelost u interpretaciji teških opusa. Posebno u registraciji pokazuje svoju invenciju i profinjenost. Pastorale C. Francka ostavio je duboki dojam upravo uspjelom registracijom. Staloženost i smirenost muziciranja došla je do izražaja u Bachovu Koralu. Svakako bi ovaj Koral bio bliži svom stvaratelju da je izvođen na orguljama njemačkog graditelja. Poznato je da su talijanske »mekše« i »blaže« od njemačkih, a za izvođenje Bachovih djela, posebno koral, potrebni su reski, zvučni i oštri registri. Nadamo se da će mlada umjetnica imati prilike pokazati svoju umjetničku zrelost za Bacha i u Njemačkoj. Bilo bi šteta da njezino umjetničko djelovanje bude poznato samo užem krugu ljubitelja orguljaške glazbe.

N. D.

Tamburica u srcu Westerwalda

Westerwalder Zeitung od ponedjeljka, 25. ožujka o. g. donio je veliku fotografiju zboru i orkestra »Ferdo Livadić « iz Samobora. Novine su pod velikim naslovom »Gradonačelnik i orkestar iz Samobora u Wirgesu« najavile, čak deset dana unaprijed, gostovanje ovog poznatog ansambla, koji pod vodstvom prof. Zeljka Bradića uz nacionalni instrumentat tamburicu njeguje specifični hrvatski melos i koji uz čisto instrumentalne točke ima na programu zborne i solo-pjesme.

U članku nalazi se uz obavijest o gostovanju i kratka povijest zboru. Osnovan je 1895., a ime je dobio po čuvenom hrvatskom skladatelju Ferdi Livadi-

ću, koji je umro u Samoboru 5. siječnja 1878. Orkestar je obnovljen 1959. Osvojio je prvo mjesto i zlatnu medalju u službenom natjecanju tamburaških orkestara 1972., a 1973. prvo mjesto u Hrvatskoj. Mnogobrojnim nastupima na radiju i televiziji, kao i čestim gostovanjima u susjednim zemljama, zbor je stekao i međunarodni ugled.

Program što ga je 2. travnja o. g. ovaj orkestar izveo u Wirgesu sastojao se od dva dijela, svaki po devet točaka. Prvi je dio počeo završnim kolom iz Gotovčeve opere »Ero s onoga svijeta«. Zatim su slijedile skladbe drugih poznatih skladatelja (Lhotka-Kalinski, Luis, Čaclek, Carmichael, Spišić i dr.).

Pred početak drugog dijela programa izmijenjeni su pozdravi i darovi. Direktor i dirigent zboru dobili su od domaćina Mini-Bibliju tiskanu na sedam svjetskih jezika (djelo se može nabaviti jedino u Gutenbergovu gradu Mainzu).

Sadržaj drugog dijela programa bio je: narodna glazba i pjesme iz različitih hrvatskih pokrajina. Možda bi se moglo primijetiti da je ovaj dio bio suviše lokalistički (samoborski) obojen; čak jedna trećina pjesama iz Samobora i samoborske okolice. I na koncu službenog programa — »Tief in Westerwald«. Cijela dvorana (naravno, osim nas gascarbajtera) oduševljena je zapjevala pjesmu jer se Wirges nalazi u srcu Westerwalda. To je ujedno bila zahvala orkestru i dirigentu za dva sata lijepog muziciranja. Ovaj ansambl je uvjerljivo — premda fragmentarno — pokazao da će tamburica, folklor, naša kola i pjesme i ubuduće oduševljivati.

Na rastanku najavljen je ponovni skori susret. Ulogu domaćina imat će ovaj put Samobor i Samoborci.

Program koji je održan u Wirgesu ponovljen je slijedeći dan, 3. travnja, u poznatom lječilištu Bad Neuenahr.

Radi Stankić

Gostovanje Instituta za crkvenu glazbu u S. R. Njemačkoj

Ove godine 16. lipnja sastali su se naši mladi radnici Evrope na svoj godišnji skup u Hausenu kraj Frankfurta na Majni u S R Njemačkoj. Susret su organizirali socijalni uredi za naše radnike iz Aschaffenburga, Frankfurta, Offenbacha i Naddušobrižnički ured za Njemačku (naddušobrižnik o. Bernad Dukić). Skup je najavljen kao »Susret hrvatske mladeži«.

Organizatori su ove godine iz domovine pozvali na taj skup Institut za crkvenu glazbu pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Poziv je došao baš kao nagrada Institutu za 10. obljetnicu postojanja, koji je proslavio u mjesecu travnju.

Zbor Instituta najprije je nastupio u carskoj katedrali u Frankfurtu na misi pod kojom je bila Prva sv. Pricest djece naših radnika u Frankfurtu, Bjelina prvopričesnika, puna katedrala naših ljudi, blicevi fotografa povećavali su dojam svečanosti. Pod liturgijom izmjenjivali su se glasiči prvopričesnika, pjevanje zboru Instituta i glas predvoditelja slavija, župnika o. Joze Zrnčić (uz asistenciju o. Cire Markoča i o. Pavla). Jedan sat kasnije zbor Instituta pjeva na misi mladih u Hausenu pučke i višeglasne skladbe. Poslije msie na priredbi u gradskoj kući Hausena Institut je izvodio duhovne umjetničke i narodne skladbe hrvatskih majstora. Na priredbi su nastupili još folklorna grupa Hrvatskog centra iz Frankfurta pod vodstvom dr. Josipa Lucića i dječji zbor Hrvatskog centra iz Offenbacha pod vodstvom s. Mercedes Do-mić.

Na povratku u domovinu Institutu je nastupio s istim programom u crkvi sv. Pavla u Münchenu. Izvođenjem raznolikog programa Institut je želio pružiti našim radnicima jedan dio naše glazbene baštine i podsjetiti naše sunarodnjake na domaću riječ i rodno grudo. Na svim nastupima zborom je dirigirao mo. Anđelko Milanović uz pratnju na glasoviru ili orguljama s. Imakulate Malinke.

BORIS PAPANDOPULO

50. boljetnica stvaralačkog rada

SIMFONIJSKI KONCERT

RIJEKA, 14. I 1974. dvorana »NEBODER«

OPATIJA, 15. I 1974. dvorana »KVARNER«

N. D.

DJELA BORISA PAPANDOPULA

PRAELUDIUM za veliki orkestar

KONCERT ZA KLAVIR I GUDAČKI ORKESTAR

Solist: STJEPAN RADIC

ISTARSKE FRESKE IZ BERMA

(Triptih na sinopsis Vladimira Fajdetića za mješoviti zbor i orkestar)

(PRAIZVEDBA, Zagreb, 30. XII 1973. u V. LISINSKI)

Dvorana »Nebodera« u Rijeci odzvanjala je od oduševljenja kojim su koncertni posjetitelji pozdravili maestra Borisa Papandopula na simfonijskom koncertu pod njegovim ravnanjem i s njegovim djelima. To se dobro raspoloženje ponovilo dan kasnije u kristalnoj dvorani Hotela »Kvarner« u Opatiji, koja se također pridružila proslavi svečareva jubileja. Boris Papandopulo je odlučio da svoju obljetnicu proslavi u kraju gdje je 1946. postavio stalnu Operu i u dva navrata djelovao u Rijeci desetak godina. Izbor njegovih djela starijeg i novijeg, odnosno najnovijeg razdoblja, bio je samo potvrda njegove umjetničke izvornosti i poštenog stvaralačkog stava, čime je došao u prvi red naših skladatelja. »PRAELUDIUM«, »KONCERT ZA KLAVIR I GUDAČKI ORKESTAR« (sa solistom *Stjepanom Radićem*) i »ISTARSKE FRESKE (IZ BERMA)«, njegovo najnovije djelo koje je praiizvedbu doživjelo u novootvorenoj dvorani »Vatroslav Lisinski« u Zagrebu, prikazali su njegova umjetnička stremjenja i traženja na razmeđu između klasicizma i moderne ili čak avangarde, pri čemu se u većini djela osjeća prizvuk duha naše narodne glazbe, obrađivan na razne načine, što je osobujno u najnovijoj skladbi »Istarske freske«. Tu je Papandopulo posebno odrazio naklonost prema kraju i ljudima, odnosno sredini u kojoj je pored stvaralaštva ostavio i plodove svoje organizatorsko-publicističke djelatnosti.

PRAELUDIUM zasnovan na čvrstoj arhitektonici i s raspjevanom melodikom dobio je u izvedbi monumentalne razmjere, pogotovo u imponantnoj kristalnoj dvorani »Kvarner« istoimenog opatijskog hotela, tako da je to djelo bilo mali uvid u svijet Papandopulove simfonijske glazbe. »KONCERT ZA KLAVIR I GUDAČKI ORKESTAR« s izvršnim solistom STJEPANOM RADICEM, donio je na koncertnu večer donekle komorni duh, što je bio odraz skladateljevih sličnih djela za manji sastav (primjerice »Sonata da camera« ili »Simfonietta«). Uz izvodilačku napregnutost osjetila se prvenstveno liričnost, kojom skladba uglavnom odiše, te je Stjepanu Radiću omogućilo da svoju dionicu ostvari plemenitošću izraza i toplinom, što je izvedbi davalo otmjenost, mjeru i uravnoteženost u međusobnom odnosu solista i gudačkog tijela. U trećem stavku je umjetnik posebno naglasio draž narodne glazbe u osebnom ritmu makedonske teme, što je uostalom značajno i za skladateljeve sklonosti prema prapočetku glazbe i života uopće, a srdačan i dugotrajan pljesak bio je neposredan znak priznanja solistovu pristupu djelu, koji je primjernim tumačenjem i uopće dobrim raspoloženjem svojim reproduktivnim kvalitetama pridonio općem svečanom trenutku.

Prva repriza najnovijeg majstorova djela »ISTARSKE FRESKE«, odnosno prva izvedba u Rijeci, doživjela je posebno priznanje. Očekivana s osobitim zanimanjem s obzirom na tematiku i njezinu obradu, nije iznevjerila očekivanja, što se može suditi prema

reakciji nakon izvedbe. Taj svojevrsni zvukovni komentar i doživljaj triju značajnih djela srednjovjekovne hrvatske likovne umjetnosti u Istri upotpunjen prema zamisli obrađivača tekstovnog dijela odgovarajućim starinskim glagoljaškim duhovnim stihovima, a uz glazbene teme gradske i seljačke melodike (ove posljednje na temelju istarske ljestvice), stvorilo je nedjeljivu umjetničku cjelinu. U tim ostvarenjima živi duh srednjovjekovlja promatran sa stanovništa današnjeg čovjeka, odražava se neka elementarna ljepota, gdje se suvremenim glazbenim sredstvima kroz duhovne sadržaje iznosi umjetnički vid svakodnevnog života i stvara priča o našem istarskom čovjeku i njegovoj sredini. U tom »elementarnom verizmu« otkriva se jedna istina, nove dimenzije jednog dalekog svijeta, te se kroz tri različita ugođaja prisluškuje otkucaj prošlog stoljeća s njegovom umjetničkom i misaonom porukom. Povezati smjerove i odjeke dalekog vremena sa strujanjima svoga doba ponirati u srži bit sredine dati tome patinu starine i duh novoga, te suvremenim vidom gledati pozitivno na batšinu — eto, to su glavna obilježja stvaralačkog impulsa kojim je na uvjerljiv način ovjekovječena duša Istre i istaknuta vitalnost njezina narodnog glazbenog izraza. »Poklon kraljeva«, »Mrtvački ples« i »Anđeli sviraju i pjevaju« kao stavci Papandopulova triptiha likovne su predodžbe Vincenta iz Kasta i njegova kruga koje su dale nadahnuće za genijalno glazbeno ostvarenje. Prva freska likovno u svojoj strukturi djeluje »kao veliki muzički motiv u kome linearni valoviti ritam reda oblike, giblje sprovodne linije, razmješta dionice...« (Fučić) Starinski napjev »Tri kralja gredihu...« kao osnovna tema, odnosno sprovodni motiv, iz glazbene baštine istarskih gradića povezan je preko tema seljačke melodike osnovane na istarskoj ljestvici u cjelini feudalno-pučku, što kao dva naoko suprotna pola, daje sintetički prikaz krajolika i života u njemu. Nasuprot tome stoji »Mrtvački ples«. Prijašnja svečana kavalkada pretvara se u kovitlavi »dance macabres«, a uz taj uzavreli vrtlog odzvanja teški odjek refleksivnih posmrtnih stihova prastare »Nadgrobnice«, što istovremeno daje tom općem ritmu groteskno turborni ugođaj u sklopu osebnog harmonijskog tkiva. »Anđeli sviraju i pjevaju« stavak je koji stvara vedro raspoloženje što po svojoj strukturi podsjeća donekle na oblik ronda. U blještavoj orkestraciji razvija se motivsko šarenilo koje odzvanja u himničkom zanosu stihova i životnoj radosti što je nadzemaljski likovi prikazuju u skladnosti kontrapunktičkih linija izmjenom nastupa »a cappella« i »con orchestra«, a istovremeno na čvrstoj akordičkoj osnovi.

Ovim posljednjim stavkom triptih dobiva u cjelini uravnoteženost u smislu onog umjetničkog sklada i životnosti kako mu je u likovnom pogledu majstorska ruka dala neposrednost te iz tih nekada davno stvorenih oblika i danas zrači život, duh i istinitost. Sudeći po reagiranju slušatelja pogotovo u Rijeci, čini se da su svi neposredno osjetili i doživjeli to novo i snažno, što je u bogatoj instrumentaciji uz vrlo teško pišanu fakturu zborne dionice iznosilo osobite zvukovne sklopove i oćaravalo invencijom i obradbom. U ovom slučaju treba odati posebno priznanje zborovodi Inu Perišiću koji je pripremao zbor i mnogo postigao, bez orbzira što su se mjestimično i kod zbora i kod orkestra u nekim teškim i osjetljivim dijelovima osjetile manje nesigurnosti. Međutim snaga izraza nadmašivala je trenutačne labilnosti, a sigurna ruka, iskustvo i temperament skladatelja i dirigenta Borisa Papandopula dali su u izvedbi tom djelu duha, poleta i zanosa koji se prenio i na slušatelje.

Iako je solist Stjepan Radić svojim reproduktivnim odlikama i neposrednošću predavanja uveličao jubilarno veće u prvom dijelu koncerta, težište raspoloženja slušatelja bilo je na »Istarskim freskama«, a repriza u Opatiji bila je samo potvrda stvaralačkog uspjeha slavljenika.

V. F.